

De onnavolgbare Louis le Roy

Het zal zo'n twintig jaar geleden zijn. Het gesprek ging over natuur, over ecosystemen vooral, en over mensen. Louis le Roy filosofeerde er op los. Zijn gehoor luisterde aandachtig. In een poging hem te begrijpen.

Dat lukte bijna niemand, klaagde Le Roy. Wat hem voor ogen stond met zijn idee van een ekokathedraal, was eigenlijk niet aan mensen besteed. In Leeuwarden had hij de tuin van de Regenboogkerk in Bilgaard ontworpen. In Groningen kon hij zijn ei kwijt in de nieuwbouwwijk Lewenborg. In Heerenveen maakte hij een tuin aan de President Kennedylan. Maar voordat duidelijk werd wat de eco-architect beoogde, hadden de mensen zijn creaties al vernield door hun behoefte aan orde en netheid. Ze toonden te weinig geduld. Ze zouden moeten wachten tot de natuur er zelf iets moois van maakte. Eigenlijk had Le Roy in die tijd al afstand genomen van de tuin in Heerenveen. De inbreuk op zijn oorspronkelijke ideeën was hem te veel.

Er is nu een eeuwcontract afgesloten voor de roemruchte tuin in Heerenveen. De onnavolgbare profeet is in eigen ge-

Foto LC/Wietze Landman

meente geëerd. Zelfs nog voor zijn dood. Met dank aan de drie jaar geleden opgerichte stichting De Tijd die het erfgoed van de Oranjewoudster tuinarchitect voor de eeuwigheid wil bewaren.

Twintig jaar geleden hebben velen gedacht dat ze Le Roy begrepen. Toch was het niet zo. Een ieder gaf een eigen uitleg aan de ideeën van de tuinarchitect. De geest van Le Roy is voor een gewone sterveling onnavolgbaar. Iedereen moet er maar van maken wat hem goed dunkt. Maar niet na een uitgebreide rondwandeling door de ekokathedraal van Mildam.

Vrachtwagens vol puin en restanten

bouwmateriaal zijn afgeleverd bij de ingang van dit 3 hectare grote bosperceel. Dertig jaar geleden begon de bouwmeester aan het verwerken van de steen. Het is stapelwerk en stortwerk, zonder een vooropgezet plan. De natuur moet er ondertussen haar gang gaan. Steeds maar doorgaan met bouwen aan een kathedraal die nooit af is, met een ecosysteem dat zich zelf zal zien te redden.

Wie het gedachtegoed van Le Roy niet kent, zal vreemd opkijken als hij bij toeval het stukje bos bij Mildam passeert. Aan de kant van de weg ligt een bult zand, er is een partij steen gestort en er

is een begin gemaakt met het oprichten van een muurtje. Een bordje meldt dat betreden van het terrein op eigen risico geschiedt. En verder niks. Dat hier gewerkt wordt aan een ekokathedraal, voor eeuwig, daar mag de voorbijganger naar raden.

Bij het binnentreden van dit heiligdom valt het oog onmiddellijk op een woud brandnetels. Waar gewerkt wordt, waar de grond wordt beroerd, daar groeien deze planten. Daar is niks mis mee, ze maken later uit zichzelf plaats voor iets anders.

Tot zover de scepsis, die maar een paar tellen duurt. En dan. Alle zintuigen worden geprikkeld in dit kleine stukje bos, waar je wordt bevangen door wat de geest van Le Roy moet zijn. Alsof het een landgoed is, zo groeit hier de rododendron. Gewoon, naast een heel hoge, uitbundig bloeiende bereklauw. Vogels kwetteren, vlinders fladderen van bloem tot bloem. Kamperfoelie baant zich een weg langs de takken van de bomen. Het ruikt hier lekker. En wat opvalt: het ruikt in alle delen van dit bos net weer even anders.

De smalle kronkelpadjes, de onvoorspelbare kuilen waarvan de wanden zijn opgemetseld, het gestapelde bouwwerk dat als een vesting midden in het bos oprijst, het is de combinatie die dit bos zijn mysterieuze karakter geeft. Werk van mensenhanden ligt ten grondslag aan mooie natuur. En dat is nou het rare. Het voelt alsof hier in geen eeuwen een mens is geweest.